

NATURPARK LILLEBÆLT

Naturpark Lillebælt på hav-konference Holbæk

Sekretariatschef Niels Ole Præstbro

SAMMEN OM HAVET: Mange måder at samarbejde på – vores er en, som kan bruges til inspiration – kan bruges uden at blive naturpark.

PARK-ORDBOG

Naturparker: Mærkningsordning fra Friluftsrådet - mest for kommuner, som betaler 25.000 kr. årligt for at være med. Ingen statslig finansiering. Mål: Natur og oplevelser

Nationalparker: Statslig udpeget jf. Lov om nationalparker. Fx Vadehavet. Budget på finansloven, årligt 7-10 mio. kr. Mål: Natur og oplevelser.

Naturnationalparker: Statslig udpeget jf. Kapitel 8a i Naturbeskyttelsesloven. Fx Almindingen Bornholm. Mål: Natur og biodiversitet som hovedhensyn.

Marine Naturnationalparker: Ny ide aftalt i finanslovs-forhandlingerne dec. 2021. Lillebælt og Øresund. Ordning under udvikling... Mål: Marin natur som hovedhensyn??

Geoparker: Ordning under UNESCO Global Geopark. Fx Geopark Odsherred, Sydfynske øhav på vej. Mål: beskytte, formidle og understøtte vores geologiske arv.

NATIONALPARKER, NATURPARKER, NATURNATIONALPARKER OG ALLE DE ANDRE...

Få overblik over de forskellige parker i Danmarks natur

Nationalparker

Der er fem nationalparker i Danmark. Nationalparkerne er udpeget af Folketinget og med særlig lovgivning og finansiering via finansloven.

Danske Naturparker

Friluftsrådets mærkningsordning for naturområder af særlig betydning. Der er 10 kriterier, herunder at mindst 50 procent er beskyttet natur. Det er frivilligt, om kommuner og lodsejere vil være en naturpark. Danmark har 16 naturparker. www.danskenaturparker.dk

UNESCO Geoparker, Biosfæreområde og Verdensnaturarv

Danmark har tre naturområder, som er optaget på UNESCOs liste over verdensnaturarv: Vadehavet, Stevns Klint og Parforcejagtlandskabene i Nordsjælland. Geopark Odsherred og Geopark Vestjylland er på UNESCOs liste over Global Geoparks. Møn er udpeget til UNESCO Biosfæreområde. En udpegning af UNESCO er en blåstempling af områdets globale betydning.

Marine natur- nationalparker

To havområder er udpeget til marine naturnationalparker: Lillebælt og Øresund. Her skal der gøres en særlig indsats for at styrke den marine natur og biodiversitet.

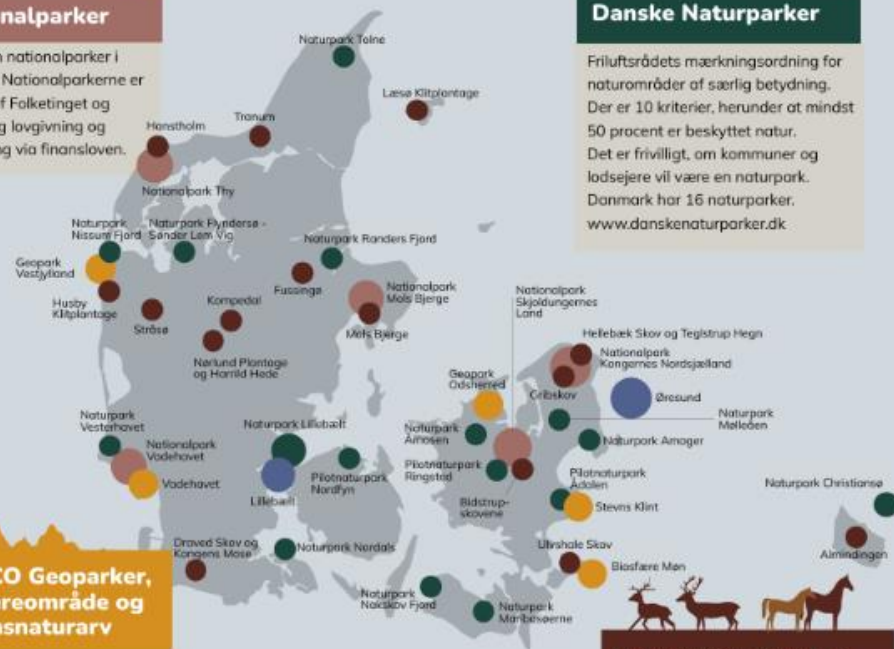
Naturnationalparker

Der er udpeget 15 naturnationalparker i Danmark - alle på statens arealer. Naturnationalparkerne forvaltes på naturens præmisser med f.eks. dyr, der græsser frit, og uden skov- og landbrugsproduktion.

Friluftsrådet

© Friluftsrådet

Naturparkens opsamling og pointer fra møde med ministeren

Miljøministeren havde ingen tidsplan eller nyheder med omkring den nye marine naturnationalpark i Lillebælt, men han var nysgerrig og lyttende overfor naturparkens arbejde og ønsker. Der er afsat penge til de nye marine naturnationalparker og ministeren vil gerne udnytte den rene tavle og få en god dialog med partierne om emnet.

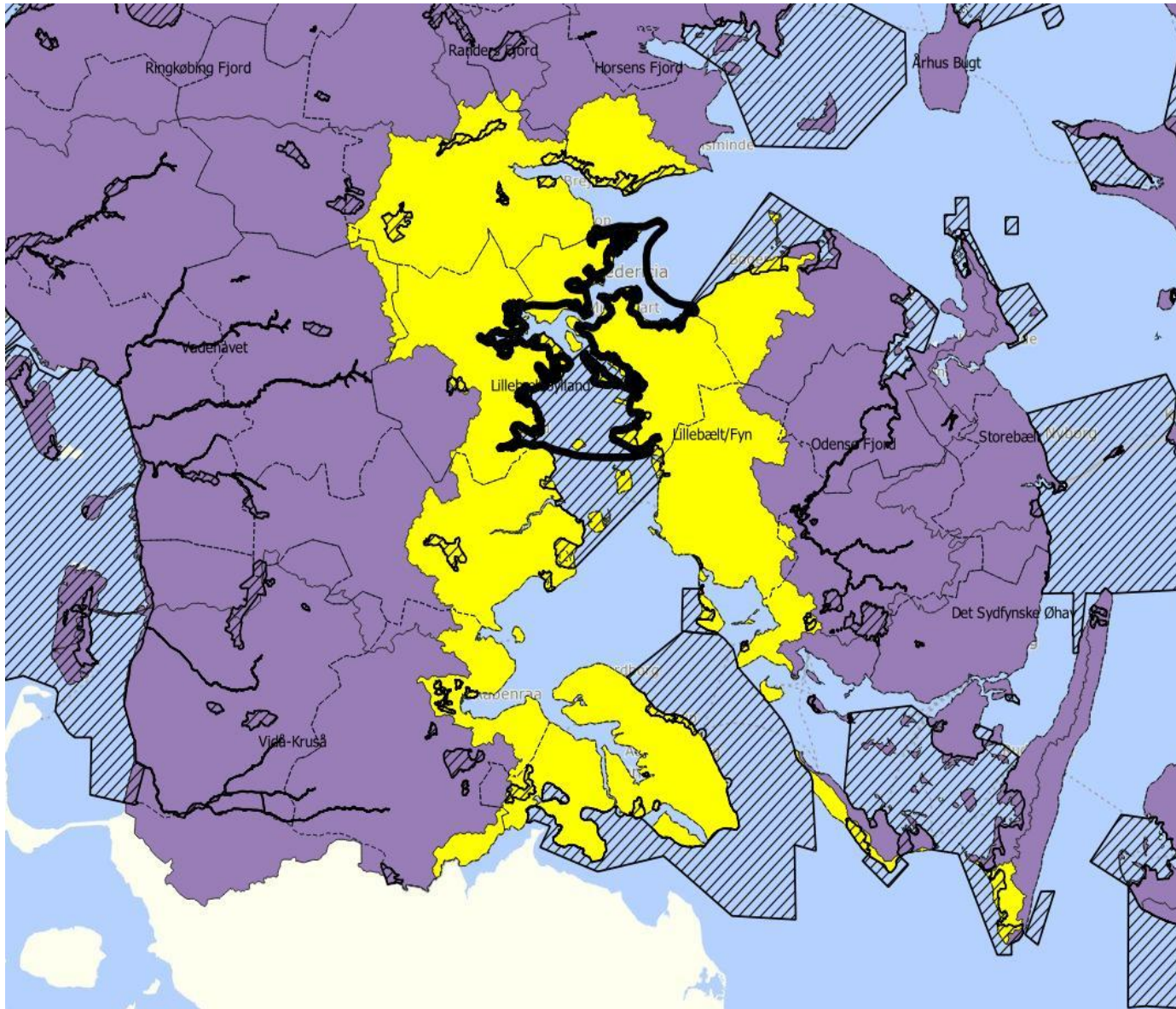
En naturnationalpark for havmiljøet og biodiversiteten

Naturnationalparker på havet bør fokusere på marine naturforbedringer og biodiversitet, som det også sker på land. Miljøministeren udtrykte, at han var stor tilhænger af dette. Samtidig er det klart, baseret på erfaringer fra naturnationalparkerne på land, at der skal være et lokalt ejerskab. Staten har på finansloven sat midler af til naturforbedringer i de marine naturnationalparker, hvilket bør være statens primære opgave i tæt samarbejde med kommunerne

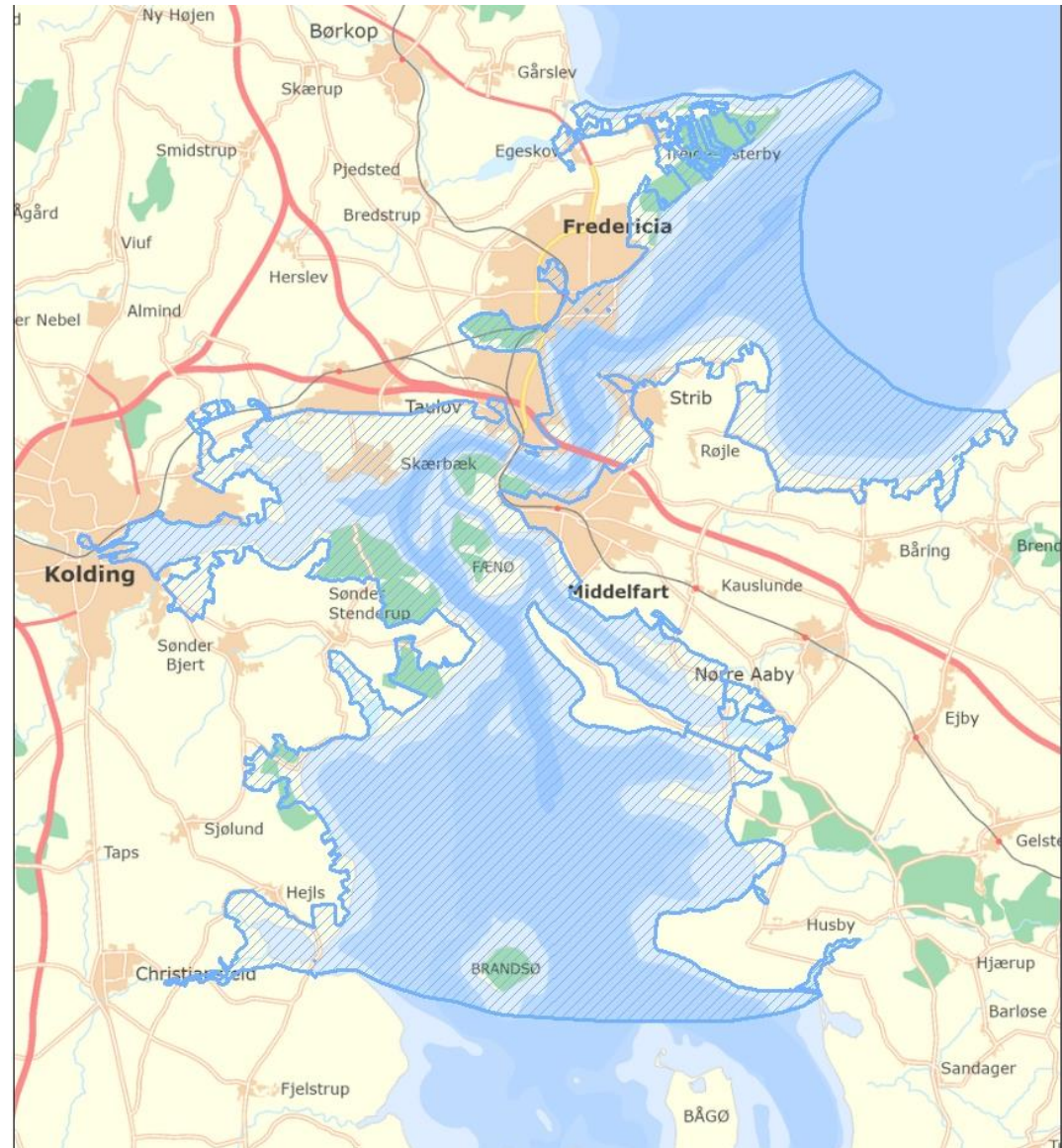
Vidensbaseret og økosystembaseret forvaltning

En bæredygtig forvaltning af Lillebælt bør være baseret på viden og en stadig vurdering af miljøtilstanden og effekten af de iværksatte forbedringstiltag. Derfor bør midlerne til drift på finansloven bruges både på vidensindsatser og sekretariater i de nye marine naturnationalpark.

LILLEBÆLT – Naturpark, Natura 2000 og hovedvandopplande

NATURPARK LILLEBÆLT

- Samarbejde mellem tre kommuner
- Danmarks største naturpark: 370 km²
- 56% er beskyttet natur
- 70% hav
- Mærkningsordning og kriterier administreret af Friluftsrådet
- Frivillighed og projekter.
- Marin Naturnationalpark for Lillebælt på vej!

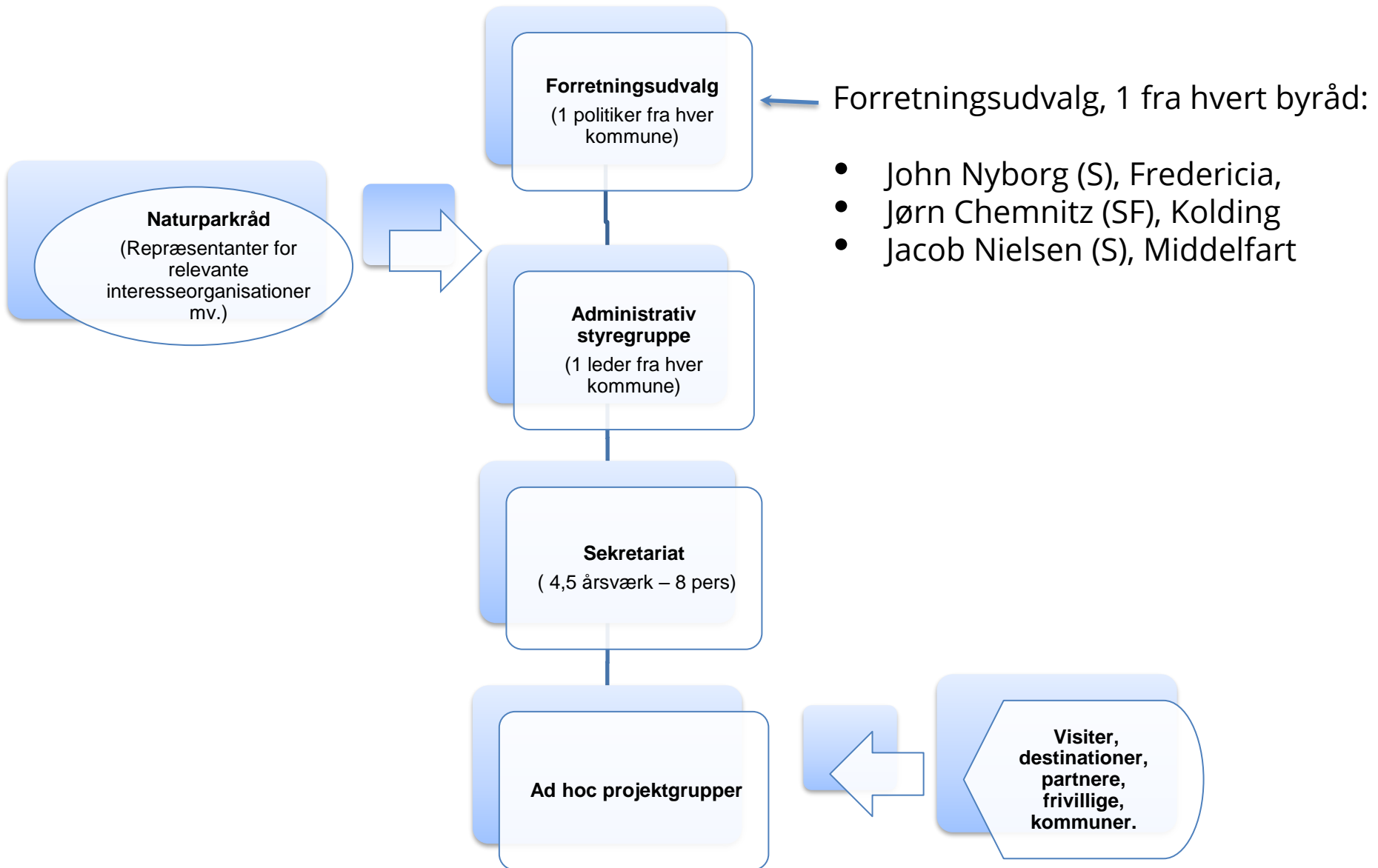

Mission: Sammen skaber vi en naturpark med en natur i balance fyldt med et hav af gode oplevelser."

Vision - I 2027 er Naturpark Lillebælt:

- Kendt for sin enestående marine og kystnære natur symboliseret ved marsvinet.
- Hjemsted for en stolt lokal identitet båret af frivilligt samarbejde om at formidle, forbedre og udvikle vores natur over og under vand, vores friluftsliv, turisme, lokale erhverv og kulturhistorie.
- Spydspids for formidling af viden om og glæde ved naturen og landskabet gennem nytænkende læringsoplevelser og forskning.

NATURPARKRÅDET i NATURPARK LILLEBÆLT

**Partnere
Virksomheder**
Erhverv der vil
skabe balance
og oplevelser i
naturparken

**Smag på
Naturpark
Lillebælt**
Erhverv der
giver lokale
fødevarer-
oplevelser

Venner
Lokale Guider
Frivillige
Venneforening
Ambassadører

**Unge
Naturpark-
ambassadører**
Børn og unge i
skoler

TIDSLINIE NATURPARK LILLEBÆLT

- **Sommer 2013** Mærkningsordningen Danske Naturparker åbner
- **Maj 2014** Naturpark Lillebælt bliver optaget som pilotpark
- **Marts 2015** Nye stenrev ved Middelfart. Logo klar. Første penge fra Nordea og Friluftsrådet (300.000).
- **Maj 2015:** Borgermøde i Taulov ca. 60 deltagere. Herefter idefase kommuneplan.
- **Jan-juni. 2016:** Dialog med borgerne
- **April-juni 2017.** Offentlig høring af naturparkplan.
- **Juni 2017:** 1,1 mio. kr. til Naturrum fra Friluftsrådet
- **Okt. 2017.** Ansøgning til Friluftsrådet
- **Dec. 2017.** Godkendelse som Dansk Naturpark
- **2018.** Ny organisation, øget budget.
- **2022.** Ny naturparkplan 23-27 og øget budget

Budget, igangsætning og organisering

2012: Naturparken forsøges igangsat som en del af et destinationssamarbejde. Regionale midler opnås til dannelse af Destination Lillebælt – men ikke til naturparken.

2013:

- Hver af de 3 kommuner finder 200.000 i budgettet til en 2-årig ansættelse.
- Politisk principbeslutning om Naturpark Lillebælt
- Medarbejder ansættes i Destination Lillebælt

2014: Naturparksekretariat og budget flyttes til Middelfart Kommune. Ressourcen deles på 2 medarbejdere.

Budget Pilotpark 2014

	Beløb i alt (kr/år)
Driftsudgift personale. Sekretariatet udgøres af 1 årsværk fordelt på 2 medarbejdere (en projektleder og en projektkonsulent.)	561.000
Fælles Naturvejleder 1/3 årsværk	165.741
Øvrige driftsudgifter	153.000
Budget i alt	879.741

Budget Naturpark 2019

	Beløb i alt (kr/år)
Driftsudgift personale. Sekretariatet udgøres af 2 årsværk fordelt på 4 medarbejdere.	1.199.000
Fælles Naturvejledere, 3 medarbejdere, i alt 1 årsværk. Kommunerne aflønner direkte.	536.000
Øvrige driftsudgifter	163.000
Budget i alt	1.885.000

Naturpark-Økonomi 2024:

1 mio. kr. årligt pr. kommune til personale, drift fx kommunikation og projekt-medfinansiering (fra 2022). Budget i alt 3 mio. kr.

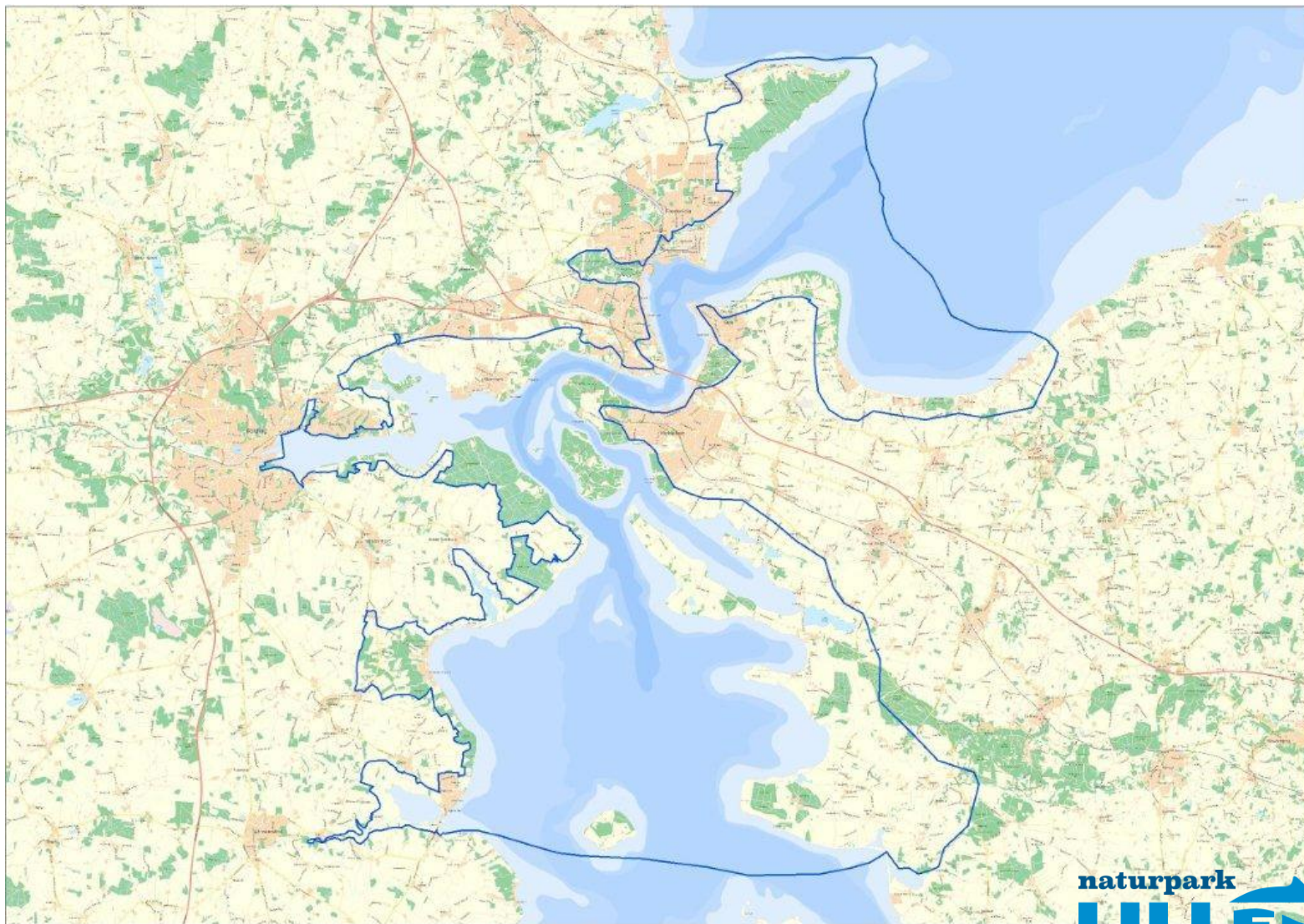
(0,75 personale, 0,2 Bælt i Balance projekt, 0,05 diverse)

54 mio. kr. er der opnået i støtte til projekter siden 2018. fx til:

- Bælt i Balance, marine naturforbedringer, forskning og formidling.
- Naturrum, infrastruktur til friluftsliv og besøgende
- Lokale guider, Vild Mad, Unge naturparkambassadører (danske naturpark-projekter).

Bl.a. fra Nordea-fonden, VELUX FONDEN, 29,3 mio. kr. fra EU-regionalfonden og erhvervsfremmemidler, Friluftsrådet, LOA, men også fra lokale erhverv og foreninger.

Grænsen for parken??

Grænsen –
kan ændre
sig

Frivillighed skrives ind i kommuneplanen...

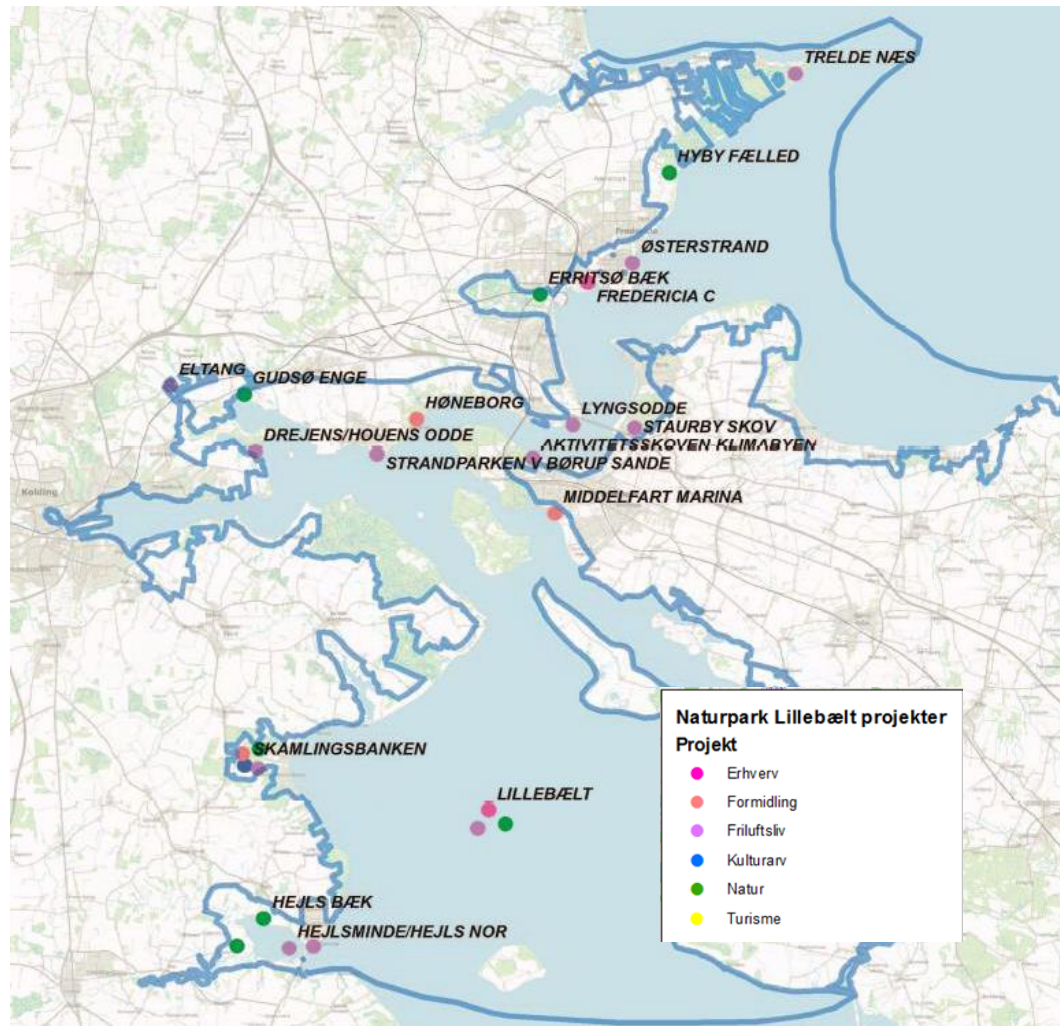
” Du er som lodsejer sikret, at din deltagelse i naturparken sker på frivilligt grundlag, samtidig med at du er sikret medbestemmelse i naturparkens udvikling.

Etableringen af en naturpark vil derfor ikke medføre ændringer, begrænsninger eller restriktioner for gennemførslen af for eksempel erhvervsaktiviteter, herunder jordbrug eller skovbrug, som den enkelte lodsejer ikke selv vil være med til.”

NATURPARKPLANEN 2023 - 2027

Langsigtede og kortsigtede mål - projekter. Årlig status til Friluftsrådet.

- Natur
- Kulturarv
- Friluftsliv
- Formidling
- Erhverv
- Turisme

TO RAPPORTER TIL 11 KOMMUNER

Liv i Lillebælt-projekt – VELUX FONDEN

Center for marin naturgenopretning

DTU Aqua
Institut for Akvatiske Res

Miljøtilstand og presfaktorer i Lillebælt

Karen Timmermann, Jesper Christensen, Signe Sveegaard, Flemming Hansen, Jonas Teilmann, Martin Mørk Larsen, Niels Jepsen og Jens Würgler Hansen

DTU Aqua-rapport nr. 404-2022

DTU Aqua
Institut for Akvatiske Ress

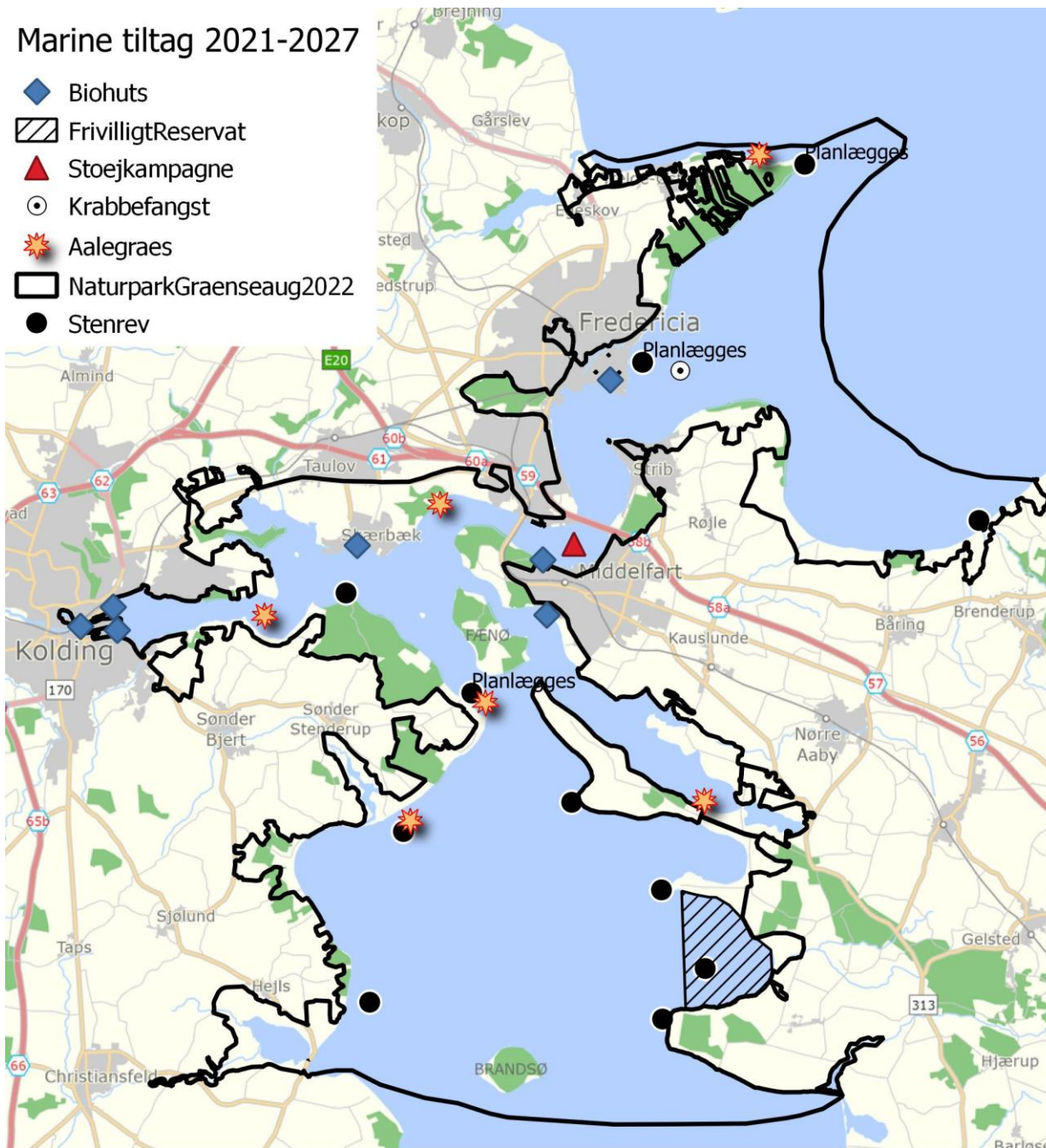
Virkemidler og tiltag til forbedring af miljø- og naturforholdene i Lillebælt

Karen Timmermann, Annette Bruhn, Daniel Taylor, Jens Kjerulf Petersen, Jesper Christensen, Jon C. Svendsen, Karsten Dahl, Mogens Flindt, Niels Svane, Paula Canal-Verges, Pernille Nielsen, Rune Steinfurth, Timi Banke og Troels Lange

DTU Aqua-rapport nr. 405-2022

Marine tiltag 2021-2027

- ◆ Biohuts
- ▨ FrivilligtReservat
- ▲ Stoejkampagne
- ⊙ Krabbefangst
- ☀ Aalegraes
- ▭ NaturparkGraenseaug2022
- Stenrev

Konklusion - Miljøtilstand og presfaktorer

Ringe tilstand!

Næringsstofreduktioner er en nødvendig betingelse for at opnå god miljøtilstand og gunstig bevaringsstatus på større skala i Lillebæltsområdet, men en mere direkte og aktiv indsats for at (gen)skabe levesteder vil øge naturkvaliteten lokalt og understøtte den naturlige (gen)dannelse af levesteder, som ellers kan tage årtier.

(DTU-aqua-rapporter)

FINANSIERING Fx.

VELUX FONDEN

NORDEA
FONDEN

Fredericia
Kommune

Kolding
Kommune

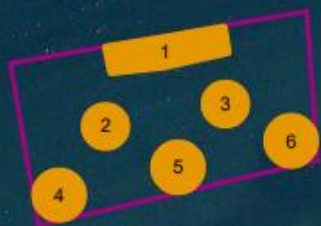

Middelfart
KOMMUNE

AKTØRER

- SDU
- AU
- DTU
- OS OM HAVET
- KOLDING STENBANK
- LAKOR
- Torben Clausen A/S
- Leverandører
- ..mange flere

KOLDING STENBANK

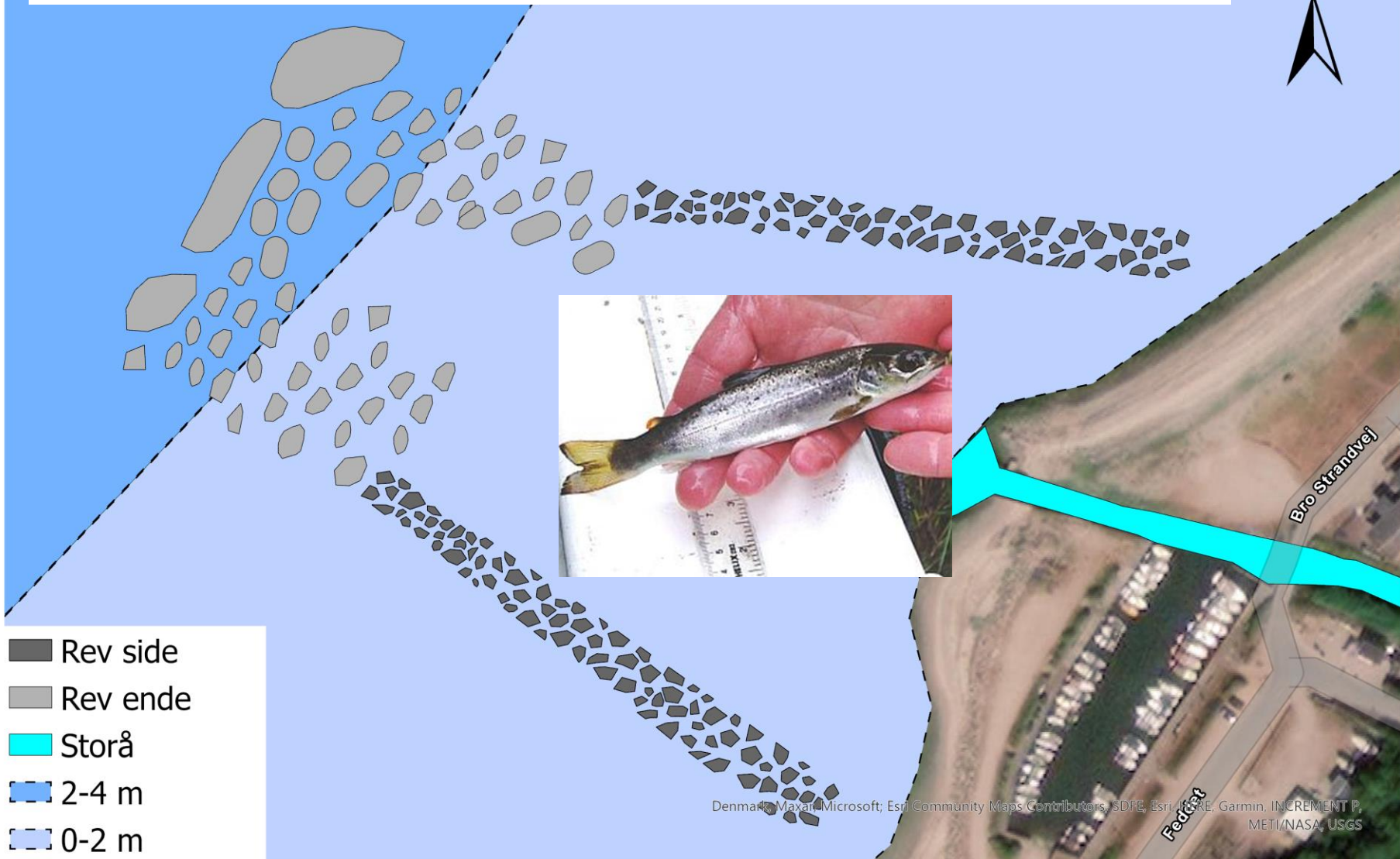
Der anvendes udelukkende natursten til revet, og stenene er genbrug. Alle stenene er nemlig tilvejebragt fra enten forskellige anlægsarbejder, overskudssten fra Baltic Pipe samt ved indsamling fra landmænd og borgere.

Stenrev – Løverodde – 7 måneder gammelt

VERDENS FØRSTE SMOLTREV – VARBJERG HAVN

1 ha stort rev. 2400 m³. 3800 tons sten. FORSKNING

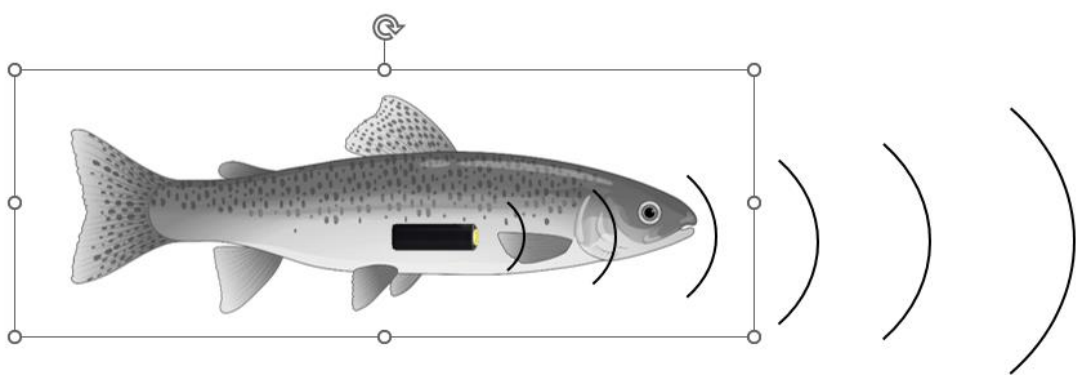
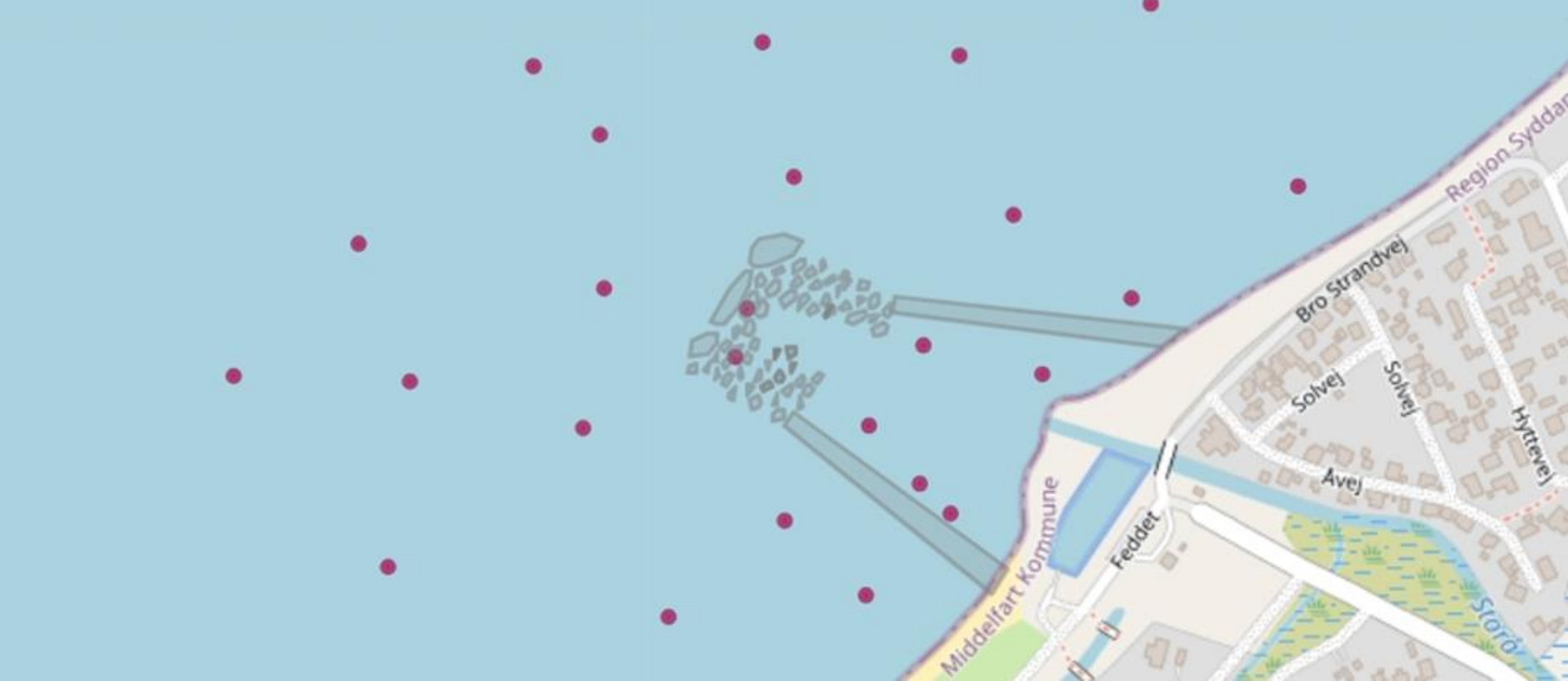

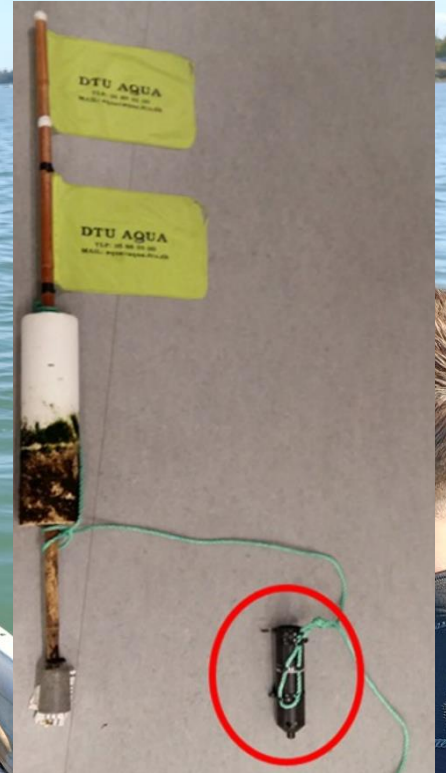
- Rev side
- Rev ende
- Storå
- 2-4 m
- 0-2 m

Denmark: Maxar, Microsoft; Esri Community Maps Contributors, SDGE, Esri, HERE, Garmin, INCREMENT P, METI/NASA, USGS

TIDSLINIE - SMOLTREV

- **2018.** Ansøgning Bælt i Balance.
- **2020.** Bælt i balance begynder.
- **2021.** Forundersøgelser/tilladelser. Kort, design, dykker, arkæologisk og kyst. Pris. Ca. 150.000 kr. Ans Kystdir. September.
- **2022.** Tilladelse marts, udbud efterår sammen med to andre rev. Sten fra Norge via Høj Marine.
- **2023.** Anlæg jan-april. Pris ca. 1,8 mio. inkl. afmærkning og opmåling. Pris for 227 ton ca. 141m³ med udkørsel 140.000.
- **2025.** Forskning ved DTU Aqua Marie H. Frausig afsluttes, pris ca. 1,1 mio. kr.
- Finansiering: VELUX FONDEN, kommunerne, Torben Clausen, Is fra isboden.

VIRKSOMHEDSSAMARBEJDER OM LILLEBÆLT

Kampesten fra gammel bondegård giver mere liv i Naturpark Lillebælt

Entreprenørvirksomheden Torben Clausen A/S indgår samarbejde med Naturpark Lillebælt om donation af sten bl.a. til kommende stenrev i Lillebælt. 8,3 mio. kubikmeter sten er igennem tiderne fjernet fra havet og nu begynder samarbejdet om at genskabe levestederne. Andre virksomheder er velkommen til at følge det gode eksempel.

DIALOG MED LOKALE – AFMÆRKNING - INFO

Spec

Rød Sideafmærkning

Grøn Sideafmærkning

Pæl 5

Pæl 4

Pæl 3

Pæl 2

Pæl 1

afmærkning syd y

Tybrind Vig

 Torskerev område

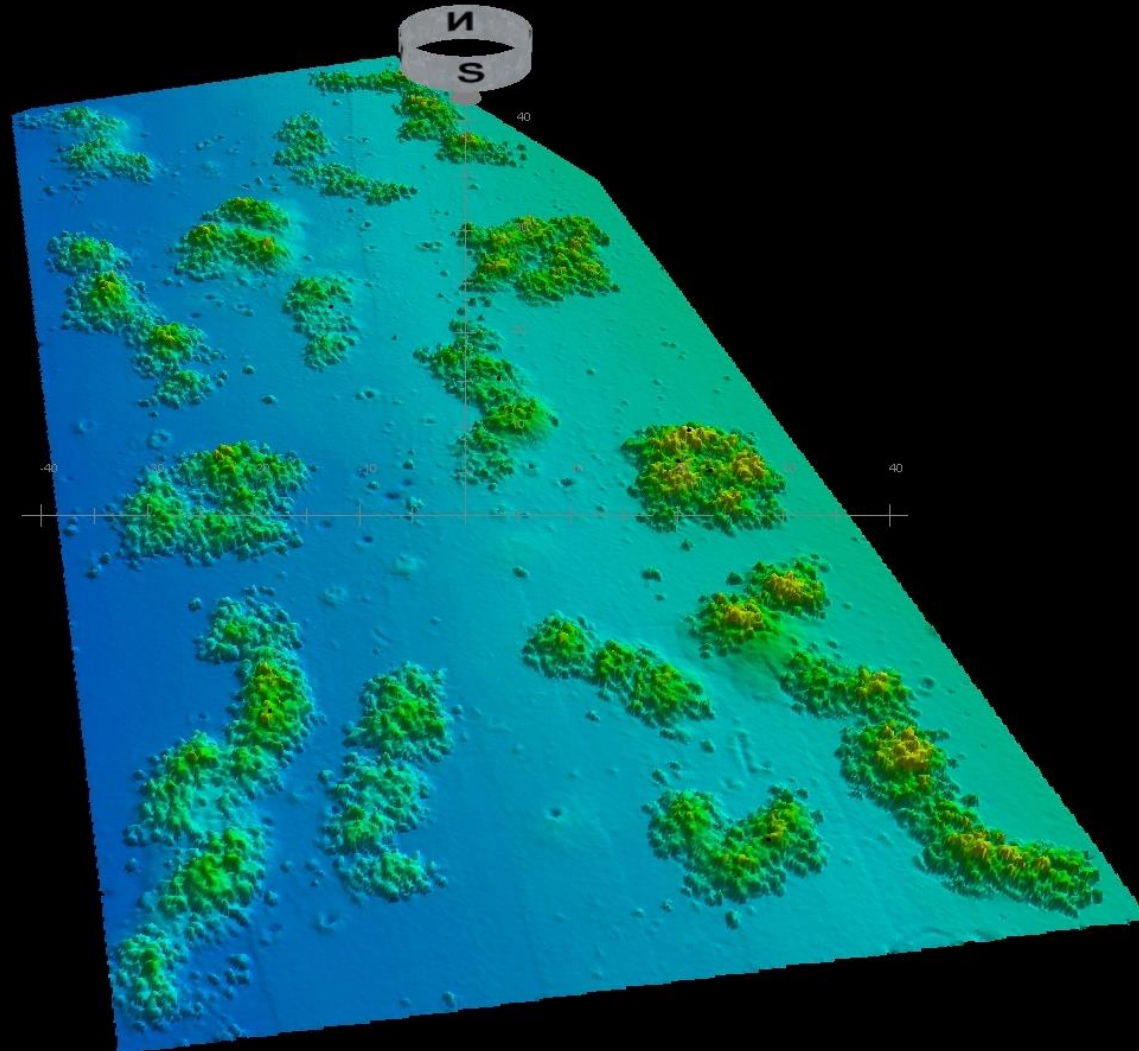
 Frivilligt Reservat

Ortofoto forår

Frivilligt reservat (skravering) fredes for fiskeri fra jan. 2023 til jan 2028.

Fiskeri med stang langs kysten er tilladt.
Del af projekt Bælt i Balance.

Kontakt: naturparklillebaelt.dk

- 1.92
- 2.11
- 2.29
- 2.48
- 2.66
- 2.86
- 3.03
- 3.22
- 3.41
- 3.59
- 3.78
- 3.96
- 4.15
- 4.33
- 4.52
- 4.70
- 4.89
- 5.07
- 5.26
- 5.45
- 5.63
- 5.82
- 6.00
- 6.19
- 6.37
- 6.56
- 6.74
- 6.93
- 7.11
- 7.30
- 7.48
- 7.67
- 7.86
- 8.04
- 8.23
- 8.41
- 8.60
- 8.78
- 8.97
- 9.15
- 9.34
- 9.52
- 9.71

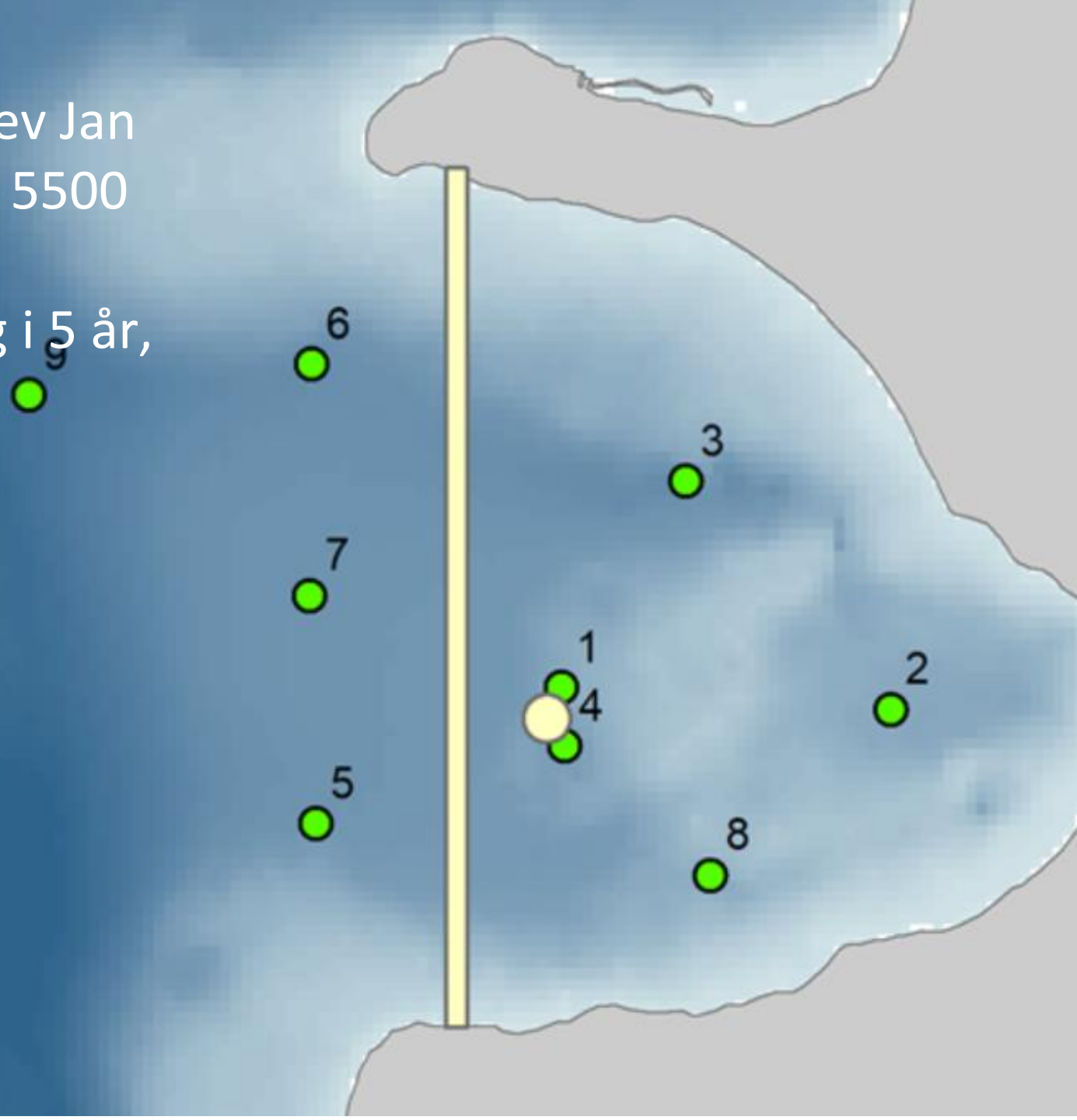
color table: autocalc: 2022-12-27 10:45:00: 25cm xyz -9.71

Tybrind Vig

1 ha stort stenrev Jan
2023, 3500 m³, 5500
tons.

Frivillig fredning i 5 år,
ca. 8 km².

Forskning med
hydrofoner.

UDPLANTNING AF ÅLEGRÆS – Ca. 40.000 skud og testudplantning i 2023

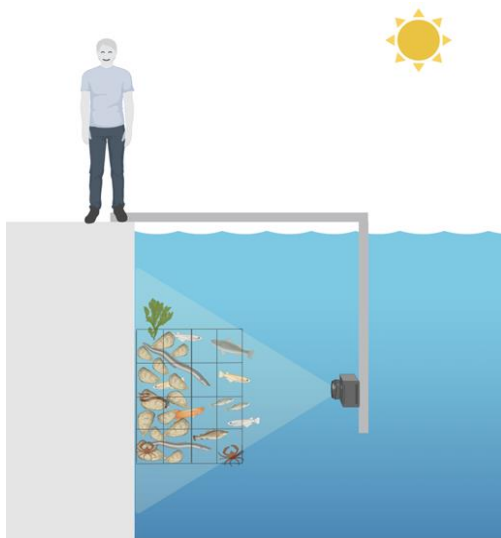

FISKEBØRNEHAVER 56 stk. – BURE MED SKALLER - LEVESTEDER

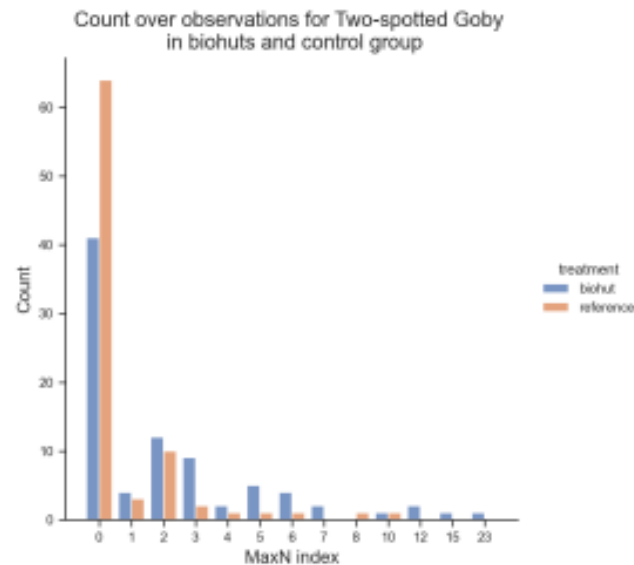
FRIVILLIGE SAMLER DATA – EFFEKT MÅLING

Bachelorprojekt: Tyder på over en fordobling af torsk, havkarusse og toplettet kutling ved fiskebørnehaverne.

naturpark
LILLEBÆLT

[Oplev](#) [Samarbejde](#) [Naturvejledning](#) [Kontakt](#) [Nyheder](#)

<https://naturparklillebaelt.dk/fiskeboernehavernes-venner-biohuts/>

Biohuts hjælper små fisk – Mercader et al., 2017.

KRABBEFANGST – 35 tons på et år

 Naturpark Lillebælt
6. oktober · 🌐

👉 Du kan også gøre noget for at hjælpe Lillebælt mod en bedre balance 😊
Du kan f.eks. spørge din lokale restaurant, om de vil lave krabbesuppe med krabber fra Lillebælt til jeres nytårsmenu i år 🍷 🍷 🍷

De lokale fisker har fanget tonsvis af krabber i sommerhalvåret - se blot på billederne fra [Bælternes Fiskeriforening](#) - og det er godt, fordi de bidrager til en ubalance i Lillebælt.

En lille, men vigtig mængde af de opfiskede krabber, bliver i løbet af året aftaget af lokale restauranter og overnatningssteder, som på den måde er med til at sætte fokus på denne lokale, og ret lækre, råvare 🍷.

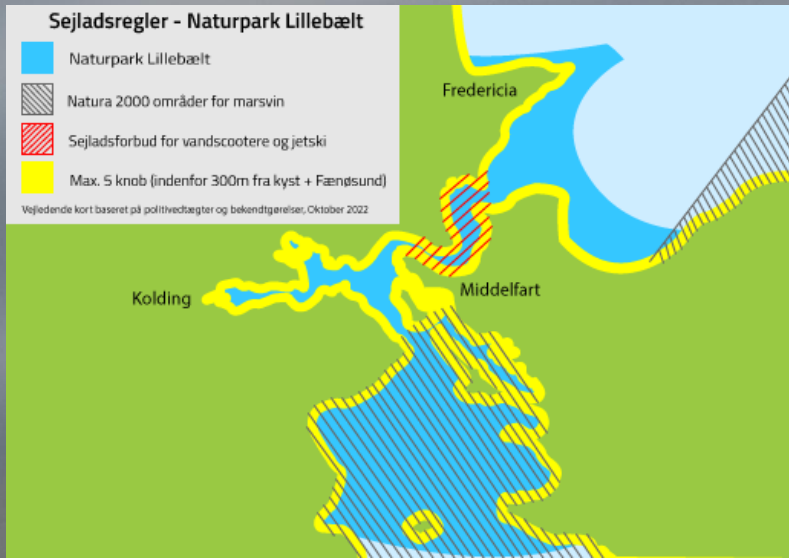
Og mon ikke der er flere lokale spisesteder, som vil sætte det på menukortet hvis der er en efterspørgsel?

Du kan læse mere om vores indsats [#nakogædenkrabbe](#) her:
<https://naturparklillebaelt.dk/partnere-for-baelt-i-balance/>

Ålegræs ødelægges af krabber ifølge denne artikel:
Infantes et.al 2016 Seed Predation by the Shore Crab
Carcinus maenas: A Positive Feedback Preventing
Eelgrass Recovery.

STØJKAMPAGNE og CODE of CONDUCT

Marsvin i de indre danske farvande var udsat for skibstøj op til 89% af tiden. "Wisniewska DM, Johnson M, Teilmann J, Siebert U, Galatius A, Dietz R, Madsen PT. 2018"

FORMIDLING - NYTÆNKENDE LÆRINGSOPLEVELSER

Til skoler og borgere

Genetablere forbindelsen til havet

40-50 naturparkture hvert år med
3 naturvejledere.

Live-stream og VR-univers.

ark
LEBÆLT

Kirstinebjergskolen afd. Bøgeskov
I går kl. 10.25 · 🌐

Alle er samlet, for at se et livedyk i Lillebælt og vi har besøg af Bjarne fra Naturpark Lillebælt

👍 30

👍 Synes godt om 💬 Kommenter ➦

👤 Skriv en kommentar ...

🗨️ 😊 📷 🎬 🗑️

<https://fb.watch/l6I-ukcE1a/>

VR-projekt – Bælt I balance

